

Lodovico Guicciardini, *Beschrijvingen van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland, Nederlandstalige uitgave uit 1612*

P 310

Beschrijving van Duinkerke

Duinkerke is gesticht door graaf Boudewijn, bijgenaamd de Jonge, zoon van Arnulf de Grote, rond het jaar 960¹. Het ligt aan de ene kant op drie mijl van Grevelingen² en zes mijl van Calais, aan de andere kant op vijf mijl van Nieuwpoort en twaalf van Brugge. Dit was nog onlangs een zeer goede en mooie stad, dankzij het grote nut van de wijdse en drukke haven, en ook dankzij het grote aantal inwoners, hun rijkdom en handigheid. Maar de Fransen hebben de stad het laatst helemaal verwoest in het jaar 1558, toen de heer van Thermes, maarschalk van Frankrijk, met een leger de stad heeft ingenomen terwijl de burgers en de ingezetenen zonder voorzorgen, maar vreedzaam handelden. Zoals zo vaak werd de goedgegelovige met listen bedrogen. De stad werd niet alleen geplunderd, maar ook vernield en in brand gestoken. Het arme volk werd gerantsoeneerd en jammerlijk verspreid. Hoewel er daarna vrede kwam, kan deze stad er toch zeer moeilijk bovenop raken omwille van de gruwel en vrees voor Calais, dat daar zo dichtbij ligt en de oorzaak van hun verderf is geweest. Niettemin zal deze stad er binnenkort weer bovenop komen door de bescherming van het sterke kasteel van Grevelingen. Ten tijde van de tweede druk van dit boek, te weten in het jaar 1580, was zij alweer heropgericht en in zeer goede en voorspoedige staat gebracht, voornamelijk door de ijverige en behendige aard van het volk.

BIJVOEGSEL

[Duinkerke draagt de naam van de kerk die hoog boven de duinen torent, als baken voor de schippers op zee. Het is een hoge kerk met een zeer hoge toren, van waar men bij zonneschijn en helder weer de schitterende rotsen bij Dover in Engeland kan zien. In diezelfde kerk vindt men ook het hoogaltaar uit verschillende soorten marmer en met kunstig bewerkt albast, dat verwondering opwekt. Het heeft meer dan 20.000

¹ Graaf Boudewijn III liet de eerste vestingmuur optrekken rond 960.

² Gravelines.

L. Guicciardini, *Beschrijving van de Nederlanden*, Nederlandstalige uitgave, 1612
Beschrijving van Duinkerke, p. 310

gulden gekost. In het jaar 1581 verliet de hertog van Alençon het land nadat zijn aanslag op Antwerpen en andere steden mislukt was. Montigny en La Motte hebben deze stad onverhoeds brutaal overvallen met ongeveer vijfduizend man. Toen het meeste volk vertrokken was, hebben ze onmiddellijk de stad rondom bezet, zodat zelfs de mannen van het garnizoen van Sint-Winoksbergen niet binnen konden komen. De prins van Oranje en de Staten-Generaal wilden onmiddellijk maarschalk Biron sturen met Zwitserse en de Franse troepen om de stad Duinkerke via het water te helpen. Maar door tweedracht in Vlaanderen werd dat verhinderd. Ondertussen trok het leger van de prins van Parma met al zijn geweld naar Duinkerke. De heer van Chamois was daar toen gouverneur. Er was geen hoop of vooruitzicht op bevrijding en er was onenigheid onder de burgers, die hem te zacht vonden om verder geweld te weerstaan. Om die redenen onderhandelde de heer van Chamois met Parma onderhandeld en vertrok de 16 juli met zijn krijgsvolk uit de stad, met degen en dolk. Door de overgave van deze zeestad leden de Geünieerde Landen grote schade ter zee. Want hier werden veel kleine oorlogsschepen voor de oorlog toegerust om de koopvaarders te beroven. Ze veroverden dagelijks veel buit en schepen met allerhande koopwaar, levensmiddelen en levensbehoeften. Ook kwelden ze de arme vissers deerlijk door zowat alles te kapen dat ze in de Vlaamse zee konden zien. Daarom lag er in Duinkerke een groot garnizoen Spanjaarden.

Duinkerca praecipuus totius Flandriae portus, hoc tempore nimis innotuit crebris, praesidiariorum pijraticis excursiombus in Anglos, Hollandos, et Zelandos, quorum praeda et spolijs opini facti sunt.

Duinkerke, de voornaamste zeehaven van heel Vlaanderen, rond deze tijd zeer bekend geworden om haar uitvallen tegen de Engelse en Hollandse en Zeelandse schepen, heeft zich rijk gemaakt met de roof.

Duinkerke was een toevluchtsoord voor alle ballingen uit Holland en Zeeland, vooral voor schippersvolk. Daardoor moesten de Verenigde Landen voortdurend oorlogsschepen voor Duinkerke laten liggen, en moesten ze hun schepen in konvooi laten varen wanneer ze voorbij Duinkerke kwamen. In het jaar 1588 had de prins van

Parma in Duinkerke ongeveer tachtig schepen laten bewapenen voor de oorlog. Hij had al ongeveer vierhonderd pleiten³ om de ruitery en een deel van zijn voetvolk te vervoeren, zowel vanuit de haven van Duinkerke als die van Nieuwpoort. Op die plaatsen had hij zijn krijgsvolk laten verzamelen, niet veel minder dan 30.000 mannen te voet en te paard. Hij wou zich bij de Spaanse Armada voegen om samen tegen de Engelse schepen te strijden terwijl de pleiten hun krijgsvolk in Engeland aan land zouden zetten. Maar dit werd hem belet door de Hollandse en Zeeuwse oorlogsschepen die voor de haven van Duinkerke lagen en zo konden ze niet uitvaren. Daardoor werd de aanval verhinderd en moest de grote armada rondzeilen. Ze verging in de storm.

In het jaar 1590 verscheepte prins Maurits drieduizend mannen en honderd paarden naar Vlaanderen om Duinkerke in te nemen tijdens een nachtelijke bestorming. De aanslag was goed voorbereid door kolonel Nicolaas Meetkerke. Maar toen ze door tegenwind tweemaal terug gedreven werden, werd de aanslag eerst vermoed, en daarna ontdekt en verhinderd.]

De stad Duinkerke hoort toe aan de hertog van Vendôme, tegenwoordig koning van Navarra⁴. Ook Grevelingen, Bourbourg⁵ en nog andere plaatsen en heerlijkheden in Vlaanderen zijn eigendom van de hertog. Net zoals Enghien in het land van Henegouwen. Die goederen zijn dit huis toegekomen door verwantschap en huwelijken met vrouwen van deze landen. Hij geniet die goederen in vreedstijd, maar de koning van Spanje, als meester van deze leengoederen laat hem die niet gebruiken in tijden van oorlog. Want ze dienen gezamenlijk om de heren van deze Nederlanden te vergoeden, die ook hun goederen hebben in Frankrijk, zoals de hertog van Aarschot, de prins van Oranje, de graaf van Egmont en nog andere.

Biervliet

In ditzelfde Vlaamse gewest ligt, helemaal op een eiland, de stad Biervliet. Deze ligt op vijf mijl van Sluis en heeft een redelijke en goede haven. In die stad stierf in het jaar 1397 Willem Beukels, die als eerste de manier gevonden heeft om haring te

³ Lang, plat vaartuig.

⁴ Hendrik III van Navarra, vanaf 1589 Hendrik IV van Frankrijk.

⁵ Broeckburg.

L. Guicciardini, *Beschrijving van de Nederlanden*, Nederlandstalige uitgave, 1612
Beschrijving van Duinkerke, p. 310

zouten en in tonnen te bewaren, zoals het nu tegenwoordig gebruikelijk is. Omwille van het belang van deze uitvinding worden zijn naam en gedachtenis in ere gehouden in Biervliet.

BIJVOEGSEL

[Biervliet lag vroeger op het vasteland en vormde een geheel met Vlaanderen. Er werden nog oude tolbrieven gevonden waarmee men tol hief op de wagens die van Brugge naar Antwerpen door Biervliet reden. In het jaar 1377 werd bij Biervliet een gat geslagen, zodat de stad bijna verdronk. Maar ze heeft zich er weer bovenop gekregen toen zeventien parochies in de omgeving door de vloed vergingen en sommige ervan opnieuw met dijken van het water werden afgesloten. Bovendien zijn veel parochies in het jaar 1404 opnieuw overspoeld door een gat geslagen bij de nieuwe sluis. En in het jaar 1440 overstroonden Steelant, Hertinghe, Peerboom, Moerkerke, Sint-Janscapelle en Hughersluis, vroeger een stad bij Assenede Ambacht. Op 27 september 1477 stak daar een storm op die acht uur duurde en waardoor oud Oostende en veel polders verdronken. Ook in Aardenburg Ambacht vergingen tien dorpen en in Oostkerke Ambacht vier dorpen. In het jaar 1551 verdronken Houtmoote⁶ en Bath.

De inwoners van Biervliet werden zeer hoog geacht in Griekenland. In dienst van keizer Boudewijn I⁷ als eersten de muren van Constantinopel beklommen en de toren van de poort innamen. Ze kregen het wapen van Constantinopel in hun wapenschild. Het heeft vier letters, namelijk vier vergulde Griekse letters B door een recht verguld kruis in een rood veld doorsneden, en schijnen aan te wijzen: "Βασιλεύς βασιλέων βασιλεῦσι βασιλεύων", wat "Koning der Koningen die heerst over de heersers der heersers" betekent.

Tussen Biervliet en Antwerpen was er vroeger vasteland, op de zee veroverd. Deze stad weerstond in het jaar 1385 moedig het beleg van de Gentenaars die met de Engelsen daar gekomen waren. Ook keizer Maximiliaan heeft haar tevergeefs belegerd. Maar zij is nu niet meer zo welvarend als vroeger. Veel welgestelde lieden zijn naar elders vertrokken omdat de stad zo dicht bij het water ligt. Tegenwoordig is er alleen nog een fort.]

⁶ Oud-Othene/Oude Noten?

⁷ Boudewijn I van Constantinopel of Boudewijn IX, graaf van Vlaanderen.
L. Guicciardini, *Beschrijving van de Nederlanden*, Nederlandstalige uitgave, 1612
Beschrijving van Duinkerke, p. 310